

profesinio mokymo informacinė tarnyba (PMIT)

PMIT buvo įsteigta 1996 m. Švietimo ir mokslo bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų bendru teikimu, rekomenduojant Europos mokymo fondui. Tokios pat tarnybos yra sukurtos 25 PHARE ir TACIS šalyse bei sujungtos į vieną tinklą. PMIT yra ir UNESCO-UNEVOC (International Centre for Technical and Vocational Education and Training) tinklo narė.

Mūsų veiklos jaunimo profesinio rengimo ir žmonių išteklių plėtros srityse:

- rengiame analitines studijas
- vykdome vietinius ir tarptautinius tyrimus
- kaupiame bei sisteminame informaciją
- konsultuojame projektų rengimo klausimais
- padedame ieškant ekspertų ar partnerių Lietuvoje bei užsienyje

2002 metų parengtos studijos:

- Monografija apie profesinio rengimo sistemą ir institucijas teikiančias įdarbinimo paslaugas Lietuvoje
- Informacija apie profesijos pedagogų situaciją Lietuvoje
- Profesinio rengimo efektyvumo vertinimas /tyrimas/

2003 metais pradedamas vykdyti projektas pagal PHARE 2001 programą: „*Informacinių technologijų, viešbučių ir restoranų, mechanikos ir elektronikos sektorių analizė*“

Kontaktai:

Profesinio mokymo metodikos centras
Profesinio mokymo informacinė tarnyba
Geležinio Vilko g. 12, LT-2600 Vilnius
Tel. (8 5) 2123523
Faksas (8 5) 2498 183
Internetinė svetainė: <http://www.pmmc.lt>

faktų suvestinė: žmonių išteklių plėtra ir mokymasis visą gyvenimą Lietuvoje

sudarė Profesinio mokymo informacinė tarnyba, remiant Europos mokymo fondui

fact-sheet: human resource development and lifelong learning in Lithuania

prepared by National Observatory in Lithuania with the support from the European Training Foundation

national observatory in Lithuania (NOLT)

NOLT was established in 1996 by the endorsement of Ministries of Education and Science and Social Security and Labour and under the recommendation of the European Training Foundation. Analogical observatories are established in 25 PHARE and TACIS countries, joining one network. NOLT is a member of UNESCO-UNEVOC (International Centre for Technical and Vocational Education and Training) network as well.

Our activity in the field of youth vocational education and training and human resources development:

- Drafting of analytical studies
- Implementation of national and international research
- Collection and systematisation of information
- Consultations on preparation of projects
- Assistance in search of experts or partners in Lithuania and abroad

Studies drafted in 2002:

- Country Monograph on Vocational Education and Training System and Structures and Public and Private Employment Services in Lithuania
- Information on the situation of VET teachers in Lithuania
- VET effectiveness assessment /research/

In 2003 the project “*Sectoral analysis of information technologies, hotels and restaurants, mechanics and electronics sectors*” is started under PHARE 2001 program

Contacts:

Methodological Centre for Vocational Education and Training
National Observatory in Lithuania
Geležinio Vilko str. 12, LT-2600 Vilnius
Tel. (+ 370 5) 2123523
Fax (+ 370 5) 2498 183
Web: <http://www.pmmc.lt>

Lietuva ir Europos Sąjunga skaičiais/2**Lithuania and European Union in numbers2**

Pagrindiniai makroekonomikos ir užimtumo rodikliai, 2001/ <i>Key macroeconomic and employment indicators, 2001</i>	2
Gyventojų užimtumo (UL), nedarbo (NL) ir aktyvumo (AL) lygis pagal išsilavinimo lygį, 2001.....	2
<i>Employment (ER), unemployment (UR) and activity (AR) rates by educational levels, 2001</i>	2
Užimti gyventojai pagal profesijų grupes, 2000/ <i>Occupational employment structure, 2000</i>	2
Dalyvavimo mokymėse visą gyvenimą rodikliai/ Indicators of participation in life-long learning	2

Sąlygų mokytis visą gyvenimą plėtra/3**Development of conditions for lifelong learning3**

Mokymo prieinamumas.....	3
<i>Access to training</i>	3
Mokymo paslaugų įvairovė.....	3
<i>Diversity of Training Services</i>	3
Švietimo sistemos pajėgumai	4
<i>Capacity of Educational System</i>	4
Mokymo kokybė.....	4
<i>Training Quality</i>	4

Mokymasis visą gyvenimą - visa mokymosi veikla, vykstanti visą gyvenimą, siekiant tobulinti žinias, įgūdžius ir kompetenciją asmeninėje, pilietinėje, socialinėje ir/arba su darbu susijusioje perspektyvoje.

Glossarium (European Centre for the Development of Vocational Training/ CEDEFOP)

Formalusis mokymasis - nustatytos struktūros aplinkoje (mokykloje, mokymo centre ir/arba įmonėje) vykstanti sisteminga mokymosi veikla, kuri yra tiesiogiai orientuota į mokymąsi tikslų, laiko ir aprūpinimo prasme. Formalųjį mokymąsi asmuo renkasi tikslingai. Užbaigus tokio mokymosi programas, išduodamas valstybės pripažintas dokumentas.

Glossarium (CEDEFOP)

Neformalusis mokymasis - dalis planingos veiklos, kuri nėra tiesiogiai orientuota į mokymąsi tikslų, laiko ir aprūpinimo prasme, bet kurioje mokymosi veikla išlieka svarbi. Neformalųjį mokymąsi asmuo renkasi tikslingai. Užbaigus tokio mokymosi programas, paprastai valstybės pripažintas dokumentas nėra išduodamas.

Glossarium (CEDEFOP)

Informalusis mokymasis (savišvieta) – kasdieninės veiklos pasekmė. Tai nėra sistemingas mokymasis tikslų, laiko ir aprūpinimo prasme. Informalaus mokymosi asmuo nesirenka tikslingai. Toks mokymasis, nėra patvirtinamas valstybės pripažintu dokumentu.

Glossarium (CEDEFOP)

Žmonių išteklių plėtra – planinga darbo jėgos žinių, įgūdžių ir gebėjimų plėtotė.

Glossary of Labour Market Terms and Standard and Curriculum Development Terms (European Training Foundation/ETF)

Darbo jėga – darbu pasirengusių gyventojų skaičius.

Glossary of Labour Market Terms and Standard and Curriculum Development Terms (ETF)

Pagrindinis profesinis mokymas – sudėtinė švietimo sistemos dalis, sudaranti sąlygas neturintiems profesinio išsilavinimo asmenims įgyti profesiją nustatytais sąlygomis.

LR Profesinio mokymo įstatymas

Darbo rinkos profesinis mokymas - mokymas, suteikiantis galimybę nustatytais sąlygomis įgyti profesines kvalifikacijas, būtinas prisitaikyti prie darbo rinkos poreikių.

LR Profesinio mokymo įstatymas

Tęstinis profesinis mokymas – mokymas, teikiamas asmeniui, turinčiam profesinę kvalifikaciją arba dirbančiam, skirtas padėti:

- tobulinti arba atnaujinti žinias ir/arba gebėjimus;
- įgyti naujus gebėjimus, kopiant karjeros laiptais arba persikvalifikuojant;
- tobulėti asmenine ir profesine prasme.

Glossarium (CEDEFOP)

Life long-learning is all learning activity undertaken throughout life, with the aim of improving knowledge, skills and competences within a personal, civic, social and/or employment-related perspective.

Glossarium (European Centre for the Development of Vocational Training/ CEDEFOP)

Formal learning - learning that occurs within an organised and structured context (in a school/training centre or on-the-job), and that is explicitly designated as learning (in terms of objectives, time or learning support). Formal learning is intentional from the learner's perspective. It typically leads to certification.

Glossarium (CEDEFOP)

Non-formal learning - learning which is embedded in planned activities that are not explicitly designated as learning (in terms of learning objectives, learning time or learning support), but which contain an important learning element. Non-formal learning is intentional from the learner's perspective. It typically does not lead to certification.

Glossarium (CEDEFOP)

Informal learning - learning resulting from daily life activities related to work, family or leisure. It is not organised or structured (in terms of objectives, time or learning support). Informal learning is in most cases unintentional from the learner's perspective. It does not lead to certification.

Glossarium (CEDEFOP)

Human resources development is planned and managed development of the knowledge, skills and potentialities of people who work for an organisation, or in an occupation, or in the national labour force.

Glossary of Labour Market Terms and Standard and Curriculum Development Terms (European Training Foundation/ETF)

Labour force – the number of people available for work.

Glossary of Labour Market Terms and Standard and Curriculum Development Terms (ETF)

Initial vocational education and training - a component part of the system of education, which creates an opportunity for persons not having a vocational education to acquire a vocation in accordance with the defined conditions.

Law on Vocational Education and Training of Republic of Lithuania

Labour market vocational training - training that provides an opportunity to acquire vocational qualifications according to the defined conditions, essential in order to adapt to requirements of labour market.

Law on Vocational Education and Training of Republic of Lithuania

Continuing (vocational) training - education or training after initial education or entry to working life, and aimed to help individuals:

- improve or update their knowledge and/or competences;
- acquire new competences in the perspective of a career move or retraining;
- continue their personal or professional development.

Glossarium (CEDEFOP)

Lietuva ir Europos Sąjunga skaičiais/ Lithuania and European Union in numbers

Pagrindiniai makroekonomikos ir užimtumo rodikliai, 2001/ Key macroeconomic and employment indicators, 2001

Rodiklis	%	%	Indicator
Bendrojo vidaus produkto dalis vienam gyventojui¹	38	100	Gross domestic product per capita¹
Gyventojų užimtumo lygis	58.6	63.9	Employment rate
Gyventojų nedarbo lygis	16.5	7.4	Unemployment rate
Jaunimo nedarbo lygis	30.9	14.9	Youth unemployment rate
Ilgalaikio nedarbo lygis	9.3	3.3	Long term unemployment rate
Gyventojų aktyvumo lygis	70.4	69.2	Activity rate

Gyventojų užimtumo (UL), nedarbo (NL) ir aktyvumo (AL) lygis pagal išsilavinimo lygį, 2001² Employment (ER), unemployment (UR) and activity (AR) rates by educational levels, 2001²

Išsilavinimo lygis	Iš viso/ TOTAL		UL/ ER		NL/ UR		AL/ AR		Educational Level
	%	%	%	%	%	%	%		
Aukštos kvalifikacijos ³	33.3	18.9	72.7	82.6	10.6	4.5	81.3	86.7	High skilled ³
Vidutinės kvalifikacijos ⁴	30.9	42.6	55.9	70.2	21.9	7.2	71.6	75.7	Medium skilled ⁴
Žemos kvalifikacijos ⁵	35.8	38.5	20.8	49.0	23.6	10.8	27.3	55.0	Low skilled ⁵

Užimti gyventojai pagal profesijų grupes, 2000/ Occupational employment structure, 2000⁶

Profesijų grupė	%	%	Occupation
Įstatymų leidėjai, vyresnieji pareigūnai ir valdytojai	8	8	Legislators, senior officers and managers
Specialistai	14	13	Professionals
Jaunesnieji specialistai ir technikai	8	16	Technicians and associate professionals
Jaunesnieji tarnautojai	5	13	Clerks
Aptarnavimo sferos ir prekybos darbuotojai	12	14	Service workers and shop and market sales workers
Kvalifikuoti prekinio žemės ūkio ir žuvininkystės darbininkai	16	3	Skilled agricultural and fishery workers
Kvalifikuoti darbininkai ir amatininkai	17	15	Craft and related trades workers
Įrenginių, mašinų operatoriai ir surinkėjai	10	9	Plant and machine operators and assemblers
Nekvalifikuoti darbininkai	10	9	Elementary occupations

Dalyvavimo mokymesi visą gyvenimą rodikliai/ Indicators of participation in life-long learning

Rodiklis	Metai/ Years	%	%	Indicator
Moksleiviai, kartu su viduriniu išsilavinimu, siekiantys įgyti profesiją⁷	1999	39.6	54.4	Students in vocational upper secondary education⁷
Studentai aukštesniosiose ir aukštesiose mokyklose ⁸	1999	14	15	Students in tertiary education ⁸
25-64 m. gyventojai tęstiniame mokyme⁹	2001	3.7	8.4	Population aged 25-64 in education and training⁹
Įmonės, vykdančios darbuotojų mokymą¹⁰	1999	43	72	Enterprises whose employees raised their qualification¹⁰

Lietuva/
LithuaniaEuropos Sąjunga/
European Union

Pastabos/Notes:

¹ Lentelėje pateikiamas BVP dalies vienam gyventojui, išreikšto perkamosios galios standartais, realios apimties indeksas.

The table provides volume indices for GDP per capita.

Šaltinis/ Source:

Employment in Europe 2002 – Recent trends and prospects. European Commission
Lietuvos statistikos metraštis 2002. Lietuvos statistikos departamentas/Statistical Yearbook of Lithuania 2002. Statistics Lithuania

Pastabos/ Notes:

² Lietuvos rodikliai išvesti remiantis Gyventojų užimtumo tyrimo rezultatais
Lithuanian indicators were counted based on the Labour Force Survey.

³ Aukštasis, aukštesnysis ir spec. vidurinis išsilavinimas/ Tertiary education completed

⁴ Vidurinis, vidurinis su profesiniu išsilavinimas/ Upper secondary completed

⁵ Pagrindinis, pagrindinis su profesiniu, pradinis, be pradinio išsilavinimo/
Less than upper secondary completed

Šaltinis/ Source:

Employment in Europe 2002 – Recent trends and prospects. European Commission
Darbo jėga, užimtumas ir nedarbas 1998–2001 (tyrimų duomenimis). Lietuvos statistikos departamentas/ Labour Force, Employment and Unemployment, 1998-2001 (Survey data).
Statistics Lithuania

Pastabos/ Notes:

⁶ Lietuvos rodikliai išvesti remiantis Gyventojų užimtumo tyrimo rezultatais/
Lithuanian indicators were counted based on the Labour Force Survey.

Šaltinis/ Source:

Employment in Europe 2002 – Recent trends and prospects. European Commission
Darbo jėga, užimtumas ir nedarbas 1998–2001 (tyrimų duomenimis). Lietuvos statistikos departamentas/ Labour Force, Employment and Unemployment, 1998-2001 (Survey data).
Statistics Lithuania

Pastabos/ Notes:

⁷ Dalis nuo visų moksleivių viduriniame mokyme/ Students in upper secondary vocational education compared to all students at upper secondary level

⁸ Dalis nuo moksleivių ir studentų visuose švietimo lygmenyse/ Students in tertiary education compared to all pupils and students

⁹ Dalis nuo visų 25-64 m. gyventojų/ compared to population aged 25-64

¹⁰ Dalis nuo visų įmonių/ compared to all enterprises

Šaltinis/ Source:

^{7, 8} Key Data on Education in Europe, 2002. European Commission/ EURYDICE/Eurostat

⁹ Eurostat. <http://europa.eu.int/comm/eurostat/>

¹⁰ Continuing Vocational Training in Enterprises, 2002. Eurostat

Sąlygų mokytis visą gyvenimą plėtra/ Development of conditions for lifelong learning

Teisinė bazė

Per 12 nepriklausomybės metų Lietuvoje buvo iš esmės sukurta švietimą reguliuojanti įstatyminė bazė bei parengti strateginiai sistemos plėtros dokumentai, kurie atitinka Lisabonos Europos Tarybos išvadas bei Užimtumo strategijoje ir Mokymosi visą gyvenimą memorandumė suformuluotas nuostatas. Lietuvoje yra pakankamai geras teisinis pagrindas moderniai švietimo sistemos bei socialinės partnerystės plėtrai.

2002 metais:

- LR Mokslo ir švietimo ilgalaikio finansavimo įstatymas neteko galios;
- LR Vyriausybė pritarė ir Seimui pateikė naują LR Švietimo įstatymo redakciją;
- parengtos ir visuomenės svarstymui pateiktos Lietuvos švietimo plėtros strateginės nuostatos 2003-2012 metams;
- pradėti rengti šie dokumentai: Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija; Profesinio orientavimo strategija; Profesinio mokymo įstatymo naujos redakcijos koncepcija.

Silpnybės:

- įstatyminė bazė beveik nereguliuoja ir neskatina dirbančių asmenų mokymo.

Mokymo prieinamumas

Lietuvoje yra suformuotas mokymo institucijų tinklas, kurį sudaro bendrojo lavinimo, pagrindinio ir darbo rinkos profesinio mokymo bei aukštųjų universitetinių ir neuniversitetinių studijų teikėjai. Kai kuriuose regionuose yra palyginti mažai profesinio mokymo institucijų ir jų siūlomas specialybių spektras yra per siauras. Aukštosios mokyklos pagrindė susikongravusios didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Mokymosi aplinka yra nepakankamai pritaikyta žmonių su negalia mokymui.

Lietuvoje egzistuoja didelis nubyrimo (*drop-out*) procentas pagrindinio ugdymo laikotarpiu ir jo pabaigoje. Virš 20% jaunuolių palieka švietimo sistemą net neįgiję pagrindinio išsilavinimo, kas riboja jų galimybes tolesnei asmenybės plėtrai.

2002 metais:

- tesiant aukštųjų neuniversitetinių studijų institucijų plėtra, įsteigtos 8 kolegijos.

Silpnybės:

- profesinis rengimas nėra visiškai prieinamas visiems norintiems ir galintiems mokytis, ypač kaimo vietovėse ir mažas pajamas turintiems žmonėms;
- nėra sukurti mechanizmai sumažinti asmenų anksti paliekančių švietimo sistemą skaičių.

Mokymo paslaugų įvairovė

Lietuvoje švietimo sistema apima formalųjį švietimą (*priešmokyklinį, pradinį, pagrindinį, vidurinį ugdymą, profesinį mokymą, aukštesniajį ir aukštojo mokslo studijas*), neformalųjį švietimą ir informalųjį švietimą (savišvietą). Profesinis mokymas yra keturių pakopų, kurios skiriasi mokymo turiniu ir trukme ir yra skirtos įvairaus amžiaus ir išsilavinimo jaunimui. Siekiant teikiamų kvalifikacijų sistemą suderinti su Europos Sąjungoje taikoma kvalifikacijų sistema, 2000 metais buvo pradėta pavidurinių studijų sektoriaus reforma: palaipsniui atsisakant aukštesniojo mokslo, formuojamas dviejų lygių aukštasis mokslas – neuniversitetinių ir universitetinių studijų.

Tęstinio profesinio mokymo sistema yra labiau orientuota į bedarbių mokymą. Ryšiai tarp pirminio ir tęstinio mokymo sistemų yra nepakankami, siekiant laiduoti vieningą ir darnią mokymosi visą gyvenimą aplinką. Pameistrystė ir mokymasis darbo vietoje yra mažai išplėtoti. Dirbančių asmenų mokymui nėra sukurti nei jų pačių nei darbdavių skatinimo mechanizmai.

2002 metais:

- patvirtinta „Informacijos ir komunikacijos technologijos diegimo švietimo sistemoje“ programa;
- pradėtos kurti nuotolinio mokymosi sistemos Klaipėdos-Tauragės, Marijampolės ir Utenos regionuose (Phare 2000);
- profesinės kvalifikacijos baigiamojai vertinimo funkcija perduota socialiniams partneriams visose apskrityse;
- 2001-2002 m. priimti pirmieji teisiniai aktai, padedantys pagrindą neformaliai įgytų žinių ir gebėjimų pripažinimui.

Silpnybės:

- nepakankamai išplėtotas mokymo ir mokymosi būdų (pvz. „antro šanso“, pameistrystės) įvairovė bei įgytų žinių ir gebėjimų vertinimo sistema;
- ryšiai tarp atskirų švietimo grandžių yra nepakankami laiduoti palankias sąlygas mokymuisi visą gyvenimą.

Legal Framework

During 12 years of independence in Lithuania a legal framework and strategic documents for development of educational system were developed in essence. Lithuanian concepts are in accordance with Lisbon Council conclusions, the Employment strategy and the Memorandum on Lifelong Learning. Lithuania has a rather good legal framework for development of a modern education and training system and social partnership.

In 2002:

- Law of the Republic of Lithuania on Long Term Financing of Science and Education was abolished.
- Government of Republic of Lithuania approved a new Draft Law on Education and presented it to the Seimas.
- Strategic Guidelines for the Development of Education for 2003-2012 have been prepared and presented for public discussion.
- The development of number of documents: Strategy for Ensuring of Lifelong Learning; Strategy for Vocational Guidance; Conception of New Edition of Law on Vocational Education And Training has started.

Weaknesses:

- Legislation almost does not regulate and encourage training of employees.

Access to training

In Lithuania the VET institutional network is developed. It consists of providers of general education, initial vocational and labour market training, university and non-university higher education. Some regions have a relative lack of vocational training institutions and the range of offered specialities is too narrow. Higher education institutions are mainly concentrated in bigger Lithuanian towns. In many cases, the learning environment is insufficiently adapted for the training of handicapped persons.

For Lithuania a large share of drop-outs during or at the end of basic education is characteristic. Over 20 % of young people leave the educational system without finalisation of basic education. This limits their opportunities for further development.

In 2002:

- 8 colleges were established, continuing the development of non-university higher education institutions.

Weaknesses:

- The access to vocational education and training is limited for all willing and able to learn, especially for those in rural areas or those having low income.
- Instruments for the reduction of number of early drop-outs are not developed.

Diversity of Training Services

Lithuanian education system comprises formal education (*pre-school education, primary, basic, secondary education, vocational education, professional colleges and higher education studies*), non-formal and in-formal education. Vocational education has four stages each with different content and duration. They are designed for youth of different ages and educational attainments. In order to coordinate the national qualifications framework with qualifications frameworks in the EU, sectoral reform of tertiary studies was started in 2000. A two level higher education comprising from non-university and university studies is being formed gradually.

The continuing vocational training system is more oriented to the training of the unemployed. Links between initial and continuing vocational training systems are insufficient to ensure a comprehensive and harmonised environment for lifelong learning. Apprenticeship and in-job training are underdeveloped. There are no incentive measures for individuals and companies encouraging to contribute to employees training.

In 2002:

- Programme for Introduction of Information and Computer Technologies into Educational System was approved.
- Development of distance training systems was started in Klaipėda-Taurage, Marijampole and Utena regions (Phare 2000).
- The responsibility for the assessment of acquired qualifications was moved to social partners in all counties.
- In 2001-2002 the first legal acts as the basis for the recognition of knowledge and skills acquired through non-formal learning were adopted.

Weaknesses:

- The variety of training measures (e.g. "second chance", apprenticeships) and the system for assessment of acquired knowledge and skills are underdeveloped.
- The links between the separate parts of the education system are insufficient to ensure favourable conditions for lifelong learning.

Sąlygų mokytis visą gyvenimą plėtra/ *Development of conditions for lifelong learning*

Švietimo sistemos pajėgumai

Žmonių išteklių

Funkcionuoja profesijos mokytojų pedagoginės kvalifikacijos tobulinimo sistema. Tyrimų duomenimis, profesijos pedagogams labiausiai trūksta vadybinių bei kompiuterinių žinių. Ši tendencija pasireiškia visuose švietimo lygmenyse.

Profesinio informavimo, konsultavimo ir orientavimo specialistai nėra specialiai rengiami šiai veiklai. Taip pat, šalyje nėra specialistų, galinčių profesionaliai įvertinti mokymo/studijų programas ir švietimo institucijas.

Materialiniai išteklių

Išlaidos švietimui 2001 m. sudarė 6,1 proc. nuo BVP. Finansinių ataskaitų duomenimis, didžiausią dalį institucijų išlaidų struktūroje sudaro darbuotojų atlyginimai bei susiję mokesčiai ir mokėjimai už komunalines paslaugas. Pastatų renovacijai, bazinės įrangos ar medžiagos, būtinos mokymui ir mokymuisi, lėšų beveik neskiriama. Tas pats pasakytina ir apie medžiagą, skirtą profesiniam informavimui, konsultavimui ir orientavimui.

Suaugusiųjų švietimas nėra valstybės remiamas.

2002 metais:

- parengti profesijos mokytojų/dėstytojų rengimo plėtros dokumentai: Profesijos mokytojų/dėstytojų rengimo Lietuvoje koncepcija ir Profesijos mokytojo/dėstytojo profesijos standartas;
- Vytauto Didžiojo universitete pradėtas pirminis profesijos mokytojų rengimas;
- atliktas Profesinių mokyklų aprūpinimo mokomąja literatūra analizė;
- pradėti įgyvendinti Phare 2000 „Ekonominės ir socialinės sanglaudos“ programos remiami projektai Klaipėdos-Tauragės, Utenos ir Marijampolės regionuose;
- pradėta rengti profesinės mokyklos mokinio „krepšelio“ skaičiavimo metodika.

Silpnybės:

1. *švietimo sistemos pajėgumai: žmonių ir materialiniai išteklių - nepakankami siekiant laiduoti kokybiškas mokymosi visą gyvenimą sąlygas ir adekvačiai reaguoti į struktūrinius ūkio pokyčius.*

Mokymo kokybė

Lietuvoje yra pradėta kurti savianalizė ir išoriniu vertinimu grindžiama profesinio rengimo kokybės užtikrinimo sistema. Be to, yra padėti pamatai profesinio rengimo skaidrumui laiduoti. Taip pat yra suformuluoti socialinės partnerystės principai bei sukurtos struktūros jų įgyvendinimui, tačiau socialinis dialogas – mažai efektyvus.

Palyginamieji ir prognostiniai užimtumo ir kvalifikacijų poreikių tyrimai šalyje faktiškai nevykdomi. Taip pat stokojama tyrimų, reikalingų švietimo sistemos efektyviam valdymui ir plėtrai. Tik mažą dalį darbavių dalyvauja profesiniame mokyme.

2002 metais:

- parengta 17 profesinio rengimo standartų;
- baigtas mokymo turinio atnaujinimas kompetencijų ir tikslų pagrindu;
- pradėtas vykdyti tyrimas „Profesinio rengimo efektyvumo vertinimas“.

Silpnybės:

1. *profesinio rengimo ir ūkio poreikių atitiktis – nepakankama;*
2. *nėra sukurta vieninga visoms švietimo grandims kvalifikacijų sistema.*

Capacity of Educational System

Human resources

The system for the improvement of the pedagogical qualification for vocational teachers is functioning. The research suggests that vocational teachers lack management and IT skills. This tendency is characteristic for all educational stages.

Vocational guidance and counselling specialists are not trained particularly for this activity. In addition, there is a lack of specialists capable to evaluate professionally training/studies programmes and educational institutions.

Material resources

Expenditure on education in 2001 was 6,0 % of GDP. According to financial reports the salaries for workers, related taxes and fees for public utilities form the biggest share in the structure of institutional expenses. There are almost no funds allocated for the renovation of buildings or the acquisition of basic equipment and material necessary for training. The same is also the case for material designed for vocational guidance and counselling.

Adult education is not supported by the state.

In 2002:

- Documents for the development of vocational teachers training system: Conception for Vocational Teacher/Lecturer Education and Training in Lithuania and Professional Standard for Vocational Teacher/Lecturer were prepared.
- Initial training of vocational teachers was started in Vytautas Magnus University.
- Analysis of vocational schools supply with training material was executed.
- Implementation of projects supported by Phare 2000 „Economical and Social Cohesion Programme“ in Klaipėda-Taurage, Utena and Marijampole regions started.
- Preparation of methodology for calculation of “basket” of vocational school student started.

Weaknesses:

1. *The capacity of educational system (human and material resources) is insufficient to ensure qualitative conditions for lifelong learning and to respond adequately to structural changes of economy.*

Training Quality

The creation of VET quality assurance system based on self-assessment and external assessment is started. In addition, the basis for assurance of VET transparency is formed. Social partnership principles are formed and structures for their realisation are created. However, the effectiveness of social dialogue is limited.

Basically, comparative employment and qualification needs research and forecasts are not carried out. There is also a lack of research necessary for the effective management and development of educational system. Only a little part of employers participates in vocational education and training.

In 2002:

- 17 VET standards were designed;
- Renovation of training content based on competences and objectives was finished.
- The research “VET Effectiveness Assessment” was started.

Weaknesses:

1. *Vocational education and training corresponds insufficiently to economic needs.*
2. *A comprehensive qualifications system linking all educational sectors has not been created.*